

Harp malûlleri tabirinin eşkiya musademelerinde malûl olanlara da teşmili icap edip etmediğinin tefsirine dair Başvekâlet tezkeresi ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (3/404)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 6/3750

24 XII-1933

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Harp malûlleri tabirinin eşkiya musademelerinde malûl olanlara da şamil olup olmadığının tefsiri hakkında Millî Müdafaa Vekilliğiden yazılan 20-XI-1933 tarih ve 1545 sayılı tezkere sureti Yüksek huzurlarına sunulmuştur.

İşin tefsir yolu ile halline ve sonunun bildirilmesine Yüksek müsaadelerini dilerim efendim.

Başvekil

İsmet

Millî Müdafaa Vekilliğinin 20 - XII - 1933 tarih ve 1545 sayılı tezkeresi suretidir

191 numaralı karar, harp malûlleri tabirini (harbi intaç eden umumî veya kısmî seferberliğe veya seferberliği icap eden dahilî tedibata iştirak eyleyen zabitlerle askerî memurlardan ve efrattan 551 numaralı kanunda meycut altı dereceden birisine girecek surette malûl olanlara harp malûlü denir) tarzında tefsir edilmiştir.

Seferberlik ilân edilmeyerek vakti hazar kuvvetlerle idare edilen Ağrıdağı, Dersim ve buna mümasil harekâtı askeriyyede âsilerle vuku bulan musademelerde malûl kalanlara harp malûlü denilmemesi ve bu şerefin onlardan esirkenmesi bu gibi harekâtı askeriyyede matlup olan fedakârlık his ve gayretini kesredeceği ve binnetice memleketin yüksek menfaatleri müteessir olacağı şüphesiz görülmektedir.

1683 numaralı tekaüt kanununun 45 nci maddesi, harpte ve eşkiya musademelerinde fedayi can edenleri şehit kabul eylediğine göre kezalik harpte ve eşkiya musademelerinde kıymettar uzuvlarını feda ederek malûl kalanlara da harp malûlü denilmesi icap etmekte olduğuna dair müstacelen karar ittihaz buyurulmak üzere keyfiyetin Büyük Millet Meclisine arz edilmesine müsaade buyurulması maruzdur efendim.

M. M. Vekili

Zekâî

Millî Müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

M. M. Encümeni

Karar No. 16

Esas No. 3/404

18 - III - 1934

Yüksek Reisliğe

Başvekkâletin 24 - XII - 1933 tarihli ve 6/3755 numaralı tezkeresiyle Encümenimize havale buyurulan ve 12 haziran 1933 tarihli ve 191 numaralı tefsirde yazılı (harp malûlü) tarifinin, Ağrıdağ ve Dersim ve buna mümasil harekâtı askeriyeye iştirak ederek malûl kalanlara da şamil olup olmadığının tefsirini isteyen M. M. Vekâletinin tezkeresi mahsus memuru da hazır olduğu halde müzakere ve tetkik edildi.

Ağrıdağ ve Dersim ve buna mümasil harekâtı askeriyede, teşebbüsü isyandan, bir takım vahî emelleri gütmekten ibaret olan asilerin hemen ortadan kaldırılmaları için Hükûmetçe kısmî seferberlik ilânına lüzum görülmemeyerek ve fakat tedibe memur kıtaların hazarî kuvvetleri seferî kuvvetlere çıkarılmak suretile yapılmış olan hareketlere iştirak eyleyen zabıt ve askerî memur-

lardan ve efrattan malûm altı dereceden birine girmiş olan malûllerin dahi (harp malûlü) tarifinin şümulü dairesinde sayılmalarının, tabii ve 191 numaralı tefsirin ruhuna da uygun olduğuna ve keyfiyetin ayrıca tefsirine mahal görülmediğine Encümenimizce karar verilmiş olduğu arz olunur efendim.

M. M. E. Reisi	M. M.	Kâ.
Giresun	Diyarbakir	
İhsan	Kâzım	
Aza	Aza	Aza
Cebelîberket	Konya	Kars
Naci	Ali Fuat	Muhittin
Aza	Aza	
Elâziz	Gümüşane	
Fuat Ziya	Şevket	

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye encümeni

Karar No. 48

Esas No. 3/404

14 - VI - 1934

Yüksek Reisliğe

Harp malûlleri tabirinin Ağrıdağı ve Dersim ve buna mümasil harekâta malûl olanlara da şamil olup olmadığının tefsiri hakkındaki Başvekkâletin 24 - XII - 1933 tarih ve 6/3750 sayılı tezkeresi ve Millî Müdafaa encümeninin bu husustaki mazbatası encümenimize havale edilmekle müzakere ve tetkik olundu:

191 numaralı tefsir fıkrasında seferberliği icap eden dahilî tedibata iştirak edenlerden malûl olanların harp malûlü sayılacağı musarraktır.

Ancak seferberliği icap ettirecek derecede mühim olup Hükûmeti merkeziyenin emrile yapılan hareketlerde malûl olanların da tefsirin şümulü dairesine alınması Millî Müdafaa encümenince mütalea olunmuş ise de encümenimiz bu

kabil büyük tedip hareketlerinde malûl olanların haklarından mahrum edilmelerini caiz bulmamakla beraber meselenin seferberliğin bütün avakip ve netayicine teşmili mahzurunu nazarı itibare alarak hâdiseyi yalnız Ağrıdağı ve Dersim hareketlerine hasretmek üzere bir madde kanuniye tedvini suretile hallini muvafık bulunmuştur.

Kanunun müstaceliyetle müzakeresi teklifi ile Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Mal E. Reisi	M. M.	Kâtip
Gümüşane	Isparta	Aydın
H. Fehmi	Kençal Turan	Adnan
Aza	Aza	Aza
İstanbul	Urfa	Diyarbakir
Hamdi M.	Behçet	Zülfü

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 10
Esas No. 3/404

21 - II - 1934

Yüksek Reisliğe

Harp malûlleri tabirinin eşkıya müsademelerinde malûl olanlara da şamil olup olmadığının tefsiri hakkında Başvekâletten yazılıp encümenimize verilen tezkere ile bu iş hakkında Millî Müdafaa ve Maliye encümenleri tarafından hazırlanan mazbatalar Millî Müdafaa vekili Zekâî ve Maliye vekili Fuat Beyler hazır oldukları halde okundu ve konuşuldu:

191 numaralı tefsir fıkrasında harbi intaç eden umumî veya kısmî seferberliği icap eden dahilî tedibata iştirak edenlerden malûl olanların harp malûlü sayılacağı tasrih edilmiş olduğuna göre hazerî kadrolar seferî kadro haddine çıkarılmakla beraber seferberlik ilân edilmeksizin dahilî tedibata iştirak edenlerden malûl olanların Millî Müdafaa encümeninin telâkkisi veçhile harp malûlü tarifinin şumulü dairesinde sayılmasına imkân olmadığı gibi bu yolda vukubulan tedip hareketlerine iştirak edenlerin aynı hak ve imtiyaza mazhar edilmeleri adalete daha uygun olacağı mülâhazasıle Maliye encümenince hususî mahiyette yazılan madde kanuniyeyi de encümenimiz kâfi telâkki etmemiştir. Kaldırki alman izahata göre isteni-

len eihet bu kabil tedibata iştirak ederek malûl olanların iktisadî bûhran vergisi muafiyetinden ve inhisar eşyası satış beyiyesinden istifadelerini temin olduğuna göre Ağrı ve Dersim hareketleri dahil olmak üzere mutlak olarak tedip hareketlerine iştiraktan mütevellit olarak malûl kalanların bu hak ve imtiyazdan müstefit olmaları münasip görülmüş ve bu yolda yeneden bir kanun maddesi hazırlanmıştır.

Umumî heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Burdur	Isparta	Bayazıt
M. Şeref	Mükerrem	İhsan
Kâtip		
Balıkesir	Bursa	Çorum
Enver	Dr. Galip	Mustafa
Elâziz	Erzurum	Giresun
H. Tahsin	Aziz	Kâzım
İstanbul	İzmir	Kayseri
Sadettin	Kâzım	A. Hilmi
Manisa	Sivas	Tokat
M. Turgut	M. Remzi	Yozgat
	Süreyya	S. Sırrı

MALİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

*Bilûmum askerî malûllerin terfihi hakkındaki
551 numaralı kanuna müzeyyel kanun
lâyihası*

MADDE 1 — Bilûmum askerî malûllerin terfihi hakkındaki 551 numaralı kanuna aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir.

(Ağrıdağı ve Dersim harekâtında malûl olanlar hakkında 551 numaralı kanunun harp malûllerine ait hükümleri malûl oldukları tarihten itibaren tatbik olunur).

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa vekili memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Eşkiya müsademesinde malûl olanların iktisadî buhran vergisi istisnâyetinden ve inhisar eşyası beyiyesinden istifade hususlarında harp malûlü hükmünde olduklarına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Eşkiya müsademesinde malûl olan zabitler ve askerî memurlarla efrat iktisadî buhran vergisi muafiyetinden ve inhisar eşyası beyiyesinden istifade hususlarında harp malûlü hükmündedirler.

MADDE 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur.